
10 Fusies zorgsector

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 5 oktober 2011 over **fusies in de zorgsector**.

De voorzitter:

Ik heet de minister van VWS van harte welkom. Ook bij dit VAO geldt een spreektijd van twee minuten, inclusief het voorlezen van de moties.

De heer Van der Veen (PvdA):

Voorzitter. Wij hebben in het algemeen overleg over fusies in de zorg uitvoerig gesproken over de positie van de zorgverzekeraars. Er zijn ook zorgen uitgesproken over die positie. Samen met de PVV dienen wij een motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de regering een verplichte zorgspecifieke fusietoets introduceert voor zorginstellingen, die uitgevoerd zal worden door de Nederlandse Zorgautoriteit in overleg met de inspectie;

constaterende dat er landelijk nog maar enkele zorgverzekeraars op de markt zijn, het niet waarschijnlijk is dat er nog meer bijkomen, maar dat het er eerder minder zullen worden, waardoor er amper meer sprake is van onderlinge concurrentie;

constaterende dat er momenteel Nederlandse regio's zijn waar verzekeraars een zodanige machtspositie hebben verkregen dat ze praktisch alleen het aanbod en de bereikbaarheid van zorg kunnen bepalen, waarmee de democratische controle op onze collectieve zorg verdwijnt;

van mening dat in het kader van de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg, het wenselijk is om landelijke en lokale competitie tussen zorgverzekeraars te bewaken en de inspraak van verzekeren, patiënten en overheden te behouden dan wel te versterken;

verzoekt de regering, ook een verplichte zorgspecifieke fusietoets voor zorgverzekeraars te introduceren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Veen en Gerbrands. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 24 (32620).

Mevrouw Leijten (SP):

Voorzitter. Fusies in de zorg, wie heeft er geen hekel aan? Je zou denken dat de politiek er dan iets aan doet, maar wij hebben een brief gekregen met maatregelen die eigenlijk niet zo veel voorstellen. Wel heeft de minister een belangrijke uitspraak gedaan. Zij zei dat er op dit moment te weinig betrokkenheid is van alle mensen die te maken hebben met een fusie, namelijk de patiënten en de medewerkers, en misschien wel een hele stad als het gaat om een fusie van een ziekenhuis.

Daarom kom ik tot een heel logische motie. De minister kan daar volgens mij niet tegen zijn.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de minister tijdens het algemeen overleg over fusies in de zorgsector erkende dat bij de beoordeling van fusieaanvragen in de zorg geen of onvoldoende afstemming plaatsvindt met patiënten en personeel;

verzoekt de regering, een moratorium in te stellen op fusies in de zorgsector totdat de inspraak van patiënten en personeel voldoende is geregeld,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Leijten. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 25 (32620).

Mevrouw Gerbrands (PVV):

Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet het ontstaan van verticale integratie tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders risicovol acht voor de werking van het zorgstelsel en hiervoor dan ook een fusieverbod heeft opgenomen in het regeerakkoord;

constaterende dat zorgverzekeraar Menzis heeft aangegeven door te gaan met verticale integratie totdat er een wettelijk verbod ligt;

overwegende dat de minister over een verbod op verticale integratie in overleg is met de Europese Commissie maar dat de uitkomst hiervan nog op zich laat wachten;

Gerbrands

verzoekt de regering, met aanvullende maatregelen te komen die voorkomen dat Menzis door kan gaan met het opzetten van verticale-integratieprojecten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Gerbrands. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 26 (32620).

Wij wachten even tot de moties vermenigvuldigd zijn en de minister alle moties heeft.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister Schippers:

Voorzitter. In de motie-Van der Veen/Gerbrands op stuk nr. 24 wordt de regering verzocht, een verplichte zorgspecifieke fusietoets voor zorgverzekeraars te introduceren. De fusietoets vanuit mededingingsoogpunt wordt nu uitgevoerd door de NMa. De NMa heeft veel ervaring en expertise op dit terrein, ook in andere sectoren. Het is niet aan mij om het functioneren van de NMa in individuele gevallen te beoordelen. Ik zie veel meer heil in het moeilijk maken van de zittende verzekeraars doordat er nieuwe toetreders op de markt komen. Om die reden heb ik in het algemeen overleg gezegd dat ik onderzoek zal laten doen naar de werking van de zorgverzekeringsmarkt, met name gericht op factoren die de toetreding tot die markt bemmeren. Na het herfstreces stuur ik de Kamer een brief over mededinging in de zorg, zoals ik al eerder heb toegezegd. In deze brief zal ik ook nader ingaan op dit onderwerp. Ik moet deze motie dus ontraden.

De heer Van der Veen (PvdA):

Ik begrijp niet goed wat de minister bedoelt, voorzitter. Er komt iets in de herfst en daar moeten wij op wachten?

Minister Schippers:

Ik gaf de heer Van der Veen de argumenten waarom ik aanneming van deze motie ontraad. Zoals ik in het algemeen overleg al heb gezegd, doe ik onderzoek naar de bemmeringen. Ik vind het veel interessanter om het probleem te benaderen via de vraag waarom er geen nieuwe toetreders komen dan via het invoeren van een fusietoets voor zorgverzekeraars, waar in de motie van de heer Van der Veen om wordt verzocht.

De heer Van der Veen (PvdA):

Een laatste opmerking als het mag, voorzitter. Ik begrijp de minister niet. Vier zorgverzekeraars hebben al 90% van de markt. Nog één fusie erbij en ze hebben 95% van de markt. Als de minister met het onderzoek komt, is er dus al niets meer over. Daarom toch de vraag waarom het niet mogelijk is om nu al duidelijk te maken welke specifieke eisen de minister nog aan een fusie van een zorgverzekeraar stelt. Dan is het immers eventueel later nog zinvol om een onderzoek te doen naar hoe je nieuwe toetreders toelaat. Dit te laten lopen, de volgende fusie af te wachten en dan voor 5% van de markt te kijken waarom er geen nieuwe toetreders komen, heeft volstrekt geen zin. Ik zeg het voorzichtig.

Minister Schippers:

Ik heb net duidelijk gemaakt dat wij een taakverdeling hebben op basis van de wet. Op basis van de wet is de taakverdeling dat de NMa de fusies toetst. Het is niet aan mij om te zeggen dat die dat niet goed doet. De NMa heeft er veel ervaring in. Daarom is de NMa destijds, door de toenmalige regering, gevraagd om dit te doen. Ik heb dus ook geen oordeel over de oordelen van de NMa. Ik ontraad deze motie.

In de motie-Leijten op stuk nr. 25 wordt de regering verzocht, een moratorium in te stellen op fusies in de zorgsector totdat inspraak van patiënten en personeel voldoende is geregeld. Ik heb inderdaad gezegd dat wij meer betrokkenheid willen van de hele omgeving, zoals patiënten en misschien zelfs wel de burgers in de stad, afhankelijk van de instelling. Dat is nou juist waarom we de fusietoets invoeren. Een algemene fusiestop is echter veel te rigouzeus. Niet alle fusies zijn namelijk slecht. Fusies kunnen zelfs goed zijn of noodzakelijk om de kwaliteit en continuïteit van de zorg te garanderen. Je moet het dus van geval tot geval beoordelen. Ik heb overigens ook geen bevoegdheid om een fusiestop af te kondigen. Ik zou daarvoor nieuwe wetgeving moeten maken. Ik gebruik mijn tijd liever om wetgeving te maken om de fusietoets in te voeren dan om wetgeving te maken om een fusiestop af te kondigen.

Mevrouw Leijten (SP):

De NMa en de NZa beoordelen of een fusie voor wat betreft kwaliteit en marktaandeel wel mag. Als de minister zou zeggen dat we nu geen fusies moeten willen omdat er niet genoeg inspraak is, weet ik zeker dat deze twee instellingen naar de minister zouden luisteren. Ik stel dus gewoon het volgende vast. Enerzijds praat de minister erover dat er niet gefuseerd mag worden maar anderzijds kondigt zij niet af dat er niet gefuseerd mag worden. Zij spreekt dus gewoon met meel in de mond, zoals dat heet.

Minister Schippers:

Ik zal nooit zeggen dat er niet gefuseerd mag worden. Soms kan zorg immers alleen overleven in een bepaald gebied als er versterking komt, bijvoorbeeld van een kleine andere instelling waarbij er nog voldoende keuzevrijheid is. Ik zal dat dus nooit zeggen. Ik zou het ook niet kunnen; ik zou er een wet voor moeten maken. Dat kost tijd en die tijd besteed ik liever aan het invoeren van de fusietoets. Ik ontraad deze motie dus.

Dan de motie op stuk nr. 26 van mevrouw Gerbrands. Zij vraagt mij, met aanvullende maatregelen te komen. Ik ben, evenals mevrouw Gerbrands, er zeer op gebrand dat wij verticale integratie tegengaan en verbieden zodra dat mogelijk is. Ik bewandel de route die mij het snelst daar naartoe leidt. Dat houdt in dat ik in Brussel voldoende de grond probeer te vinden om de wet in Nederland solide ingevoerd te krijgen, zodat die wet het houdt als een zorgverzekeraar uiteindelijk naar de rechter stapt en de rechter niet zegt: het spijt me, mevrouw de minister, maar dit is niet in lijn met wat de Europese Unie voorschrijft. Ik bewandel de kortste route die ook juridisch houdbaar is. Ik deel de gedachte achter de motie, maar ik denk dat ik die maatregelen nu juist al aan het nemen ben.

Mevrouw Gerbrands (PVV):

U kunt het nemen van aanvullende maatregelen ook lezen als Menzis even fors op het matje roepen en even stevig toespreken, want dat mag ook wel een keer. Dan hangt

Schippers

het wel boven hun hoofd; dat vind ik namelijk ook extra maatregelen, zolang we niets kunnen doen.

Minister Schippers:

Er is een groot verschil van mening tussen zorgverzekeraars en het kabinet over deze maatregel. Zorgverzekeraars laten zich hier niet op sturen. Sterker nog, zij weten dat ik in Brussel ervoor pleit om de maatregel mogelijk te maken. De zorgverzekeraars pleiten er in Brussel voor om dat te verhinderen. Met andere woorden, ik heb al heel vaak gecommuniceerd aan het veld om niet verder te gaan met de verticale integratie, omdat ik al het mogelijke zal doen om het te verbieden. Menzis weet dit. Alleen maakt Menzis daarin zijn eigen keuzes. Menzis zegt: wij gaan het wel doen. Ik heb geen wettelijk instrumentarium om Menzis dat te beletten.

Mevrouw Gerbrands (PVV):

Het is toch van de zotte dat wanneer de minister naar Brussel gaat, Menzis zich in het noorden van het land een slag in de rondte loopt om allerlei huisartsenposten uit de grond te stampen om het allemaal nog even te regelen voordat het erdoor is?

Minister Schippers:

Er is een andere verzekeraar die ook met een ziekenhuis aan de slag is. Dat weten we. Ik denk dat er misschien nog wel meer verzekeraars met andere dingen aan de slag zijn. Dat baart mij nu juist zorgen. Daarom zet ik alles op alles om het proces solide te laten verlopen. Dan kan ik echt maatregelen nemen en hoef ik niet hier over een jaar te staan om te zeggen: ik heb het te snel gedaan, waardoor ik door Brussel ben teruggefloten en ik nu helemaal niets meer kan doen.

De voorzitter:

Wat is uw oordeel over de motie?

Minister Schippers:

Ik ontraad aanneming van de motie, omdat ik alles wil inzetten op het traject dat ik nu volg.

De voorzitter:

Dank u wel.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

De ingediende moties worden morgen in stemming gebracht.